

Panis Evangelici Fragmenta Quadragesimalia Tripartita

Ex sanctissimo Dei Verbo copiosé & sedulo collecta, Sanctorum Patrum, variorumque Auctorum sententiis & conceptibus mirificè aucta; Et Omnibus Quidem Anni Dominicis; præcipuè tamen singulis Quadragesimæ Dominicis & Feriis per binas ad minus, sæpius denas aut septenas Conciones fideli Populo ...

Lingendes, Claude de
Coloniae Agrippinae, 1689

In Feriam Tertiam Hebdomadæ Sanctæ.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56368](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56368)

Dominus. Exosculemandus Crucifixus. Amen veni Domine Iesu. Eliciendi iterum actus contritionis, & sapius pronuntianda, lucranda Indulgentiæ causa, nomina Iesus & Mariæ. Ornandus lectus cum Sponfa, sed virtutum actibus, & præsertim humilitatis: Tunc enim Principes appellantur nomine proprio, quod Maximilianus Imperator, & Neposeius Carolus V. multis ante mortem diebus voluere. ut & Rabbi Salomon observat de Davide, eum à Scriptura, in morte solo nomine fuisse appellatum. 3. Reg. cap. 2. *Appropinquaverunt dies David ut moreretur?* Item actus obedientiæ producendi, patientiæ, misericordiæ,

confidentiæ, & pœnitentiæ, exemplo Augustini qui ante mortem recitabat Psalmos pœnitentiæ, dicens nullum Christianum absque pœnitentiâ decedere debere: Quin & multi iubent se deponi in cinere ut S. Franciscus. 4. Demum cum paulatim destituimur viribus, gratiæ iterum Deo agenda, Deo iterum vita, & omnia nostra offerenda, & tandem finiendum in illa voce *Pater in manus tuas* & in nominibus Trinitatis, & Iesu, & Mariæ.

Moriatur anima mea morte iustorum, & fiant novissima mea horum similia.

Amen.

* *

FERIA TERTIA.

HEBDOMADÆ SANCTÆ.

CONCIO PRIMA.

Elapsum vitæ tempus considerandum: & quomodo.

Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anima mea. Isaia 38.

HOC commune dictum est Patrum spiritualium, defectum in vita interiori communissimum, & unde omnia ferè mala oriuntur esse defectu reflexionis: de quo saepe conqueritur Scriptura: Ierem. 12. *Desolatione desolata est omnis terra, quia nullus est qui recogitet corde:* Isaia 57. *Iustus perit, & non est qui recogitet in corde suo:* Ira Moles in suo Cantico. *Vitam saperent & intelligerent ac novissima providerent.* Et quidè iure merito. 1. Quia reflexio est propria hominis cognitio, nam animalia non utuntur reflexione: immò neque sensus in seipsum reflectitur, neque phantasia hominis, sed solus intellectus. 2. Quia prima actio

directa vix monet movetque, & vix est principium operationum inde procedentium propter breviter. 3. Quia reflexio proprie pertinet ad discursum, unde quæ primo occurrunt habent ferè rationem antecedentis, reflexio consequentis. 4. Quia ferè non meminimos primarum actionum directarum, unde tam multa transeunt in oblivionem, & sola ferè reflexio manet recordatione: hinc accidit ut contemplativi maneant saepe sine actione, & vix meminerint eorum quæ cogitarunt. 5. Quia non satis res cognoscitur, per primam cognitionem, & per primum intuitum, sed sapius iteranda est cognitio ut afficiat.

His

His de causis sapienter fecit Ezechias cum dixit, *Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ.* Porro illud adverte quod dicit. *Recogitabo tibi,* hoc est coram Domino; nam quæ soli consideramus, vix habent effectum, sed quæ considerantur coram Deo. Et illud est quod ego hodie à vobis exigo, ut coram Deo recogitemus omnes annos nostros. Quod si coram Deo, certè etiam cum Deo, secundum illud Prophetæ, *Opus meum cum Deo meo,* non enim ut possumus sine Deo, non tantum præsentem, sed etiam auxiliante: Auxilium quippe nostrum à Domino Sed id omne mediante Mediatrice nostra, quæ est Virgo Maria, ad quam recurramus. AVE MARIA.

Magnum in vita malum est, quod dies nostri, & anni fere omnes inutiliter nobis fluunt, ac sine ulla consideratione: non enim dissimiles sumus illis qui abortivi nascuntur, & in lucem veniunt per tenebras, & in mortem potius, quam in vitam generantur; de quibus lobus cap. 10. *Fuissim, quasi non essem, de utero translatus ad tumulum.* Vt nimirum eiulandi infantes prius abeunt è vita, quam in ea quicquam noverint, aut fuerint experti; ita plerique eorum quibuscum vivimus, & quidem sapientum sæculi, ex eadem statione excedunt, etiam senes, ignari quid verè fuerint, fecerint ve, ut qui nunquam, ut par est, corde recogitent. Nam quoad præterita; nihil in nobis ferè nisi neglectus, & ut loquitur Pindarus, spissa oblivionis nubes. In præsentibus stupor, & ignorantia; quasi ve d'omnia temerè, & fortuitò nobis contingant: De futuris nulla provisio; & proinde in vita nostra, omnia perturbata ac sine ordine. Ad quorum incommodorù remedium hoc hodie molior, ut doceam rationem recogitandi omnes annos nostros. 1. Vt nos ipsos semel cognoscamus, & statum animæ nostræ; tum

ne nos multa oblivione prætereant, tum ne decipiamur, putantes nos alios esse, quam simus; 2. Vt aliquando tandem aliquem ordinationem in vita nostra ponamus, neque ex occasione, & temerè ea à nobis traducatur, sed ex certa & salutari lege nobis à ratione & à religione constituta; Vt id rectè facias.

I. Dispositio est, ut omnia alia deseras: Itaque omnem aliam occupationem missam facito, ut isti tanquam præcipua vacare possis. Quam enim illud est iniustum, ut tempus habeas pro aliis vel tuis, vel amicorum negotijs; nullum verò pro ista re quæ æternitatem respicit, & maximè seria est: cum cætera omnes sint temporales, & ferè ludicræ. Porro unum est necessarium.

II. Modus est ut tota mens in eo desudet, & in hanc unam cogitationem incumbat, seque defigat. Alioquin enim quid ab ea sperandum quæ nisi contineatur, vagatur per diversa est que ut ait Abbas Serenus apud Cassian. Collat. 7. *ἀεικίνητος, ἢ πολυκίνητος,* semper mobilis, & multum mobilis, unde eam Salomon appellat *πολυφροντίδα,* sensum multà & varia cogitantem. Quapropter ea colligenda est & in unum cogenda, ut negotium de quo agimus procedat, idque esto modo faciendum.

III. Cogitate ad id obligari magis quam ad alia. Certè cum aliis nominibus, & titulis satisfacias, cur non etiam nomini Christiano? homines prudentes sæpè per intervalla agnoscunt statum suorum negotiorum. Vide diligentiam mercatorum, quomodo rationum suarum libros recognoscant, ut sciant, lucrum ne fecerint an damnum. Item qui aliena bona tractant, suas rationes componunt, omnia scribunt, & notant. Quin tu eadem uteris diligentia in opere tanti momenti, quod æternitatem spectat.

IV. Quærenda est opportunitas loci, & temporis, hoc est otium, & secretum, vel domi

domi tuæ, vel in Ecclesijs, vel Monasterijs, idque ad plures dies consequentes, ubi facias, quod de se Ezechias cum Rex esset, profiteri non dissimulavit: *Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anima mea.* Quoniam vero anni tui, vita tua sunt; illius considerationem sic partire: ut I. consideres præterita, tum præsentia, tum futura, eo ordine quo existunt in rebus; hæc enim sunt, ait Nazian. or. 2. de Paschate, huius nostri temporis, fluxæque, & caducæ naturæ segmenta; & quidem præterita, ut lugeas, atque emendes; præsentia, ut te cognoscas, ac iudices; & futura, ut disponas. Ego tuas considerationes præcedam, ut tibi viam aperiã, & hodie in solo præterito conquiescam.

I. Consideratio. Quæ præterita sunt, ita præterunt ut non sint amplius, nec illa unquam futura sint, immò a ratione præteritionis facta sint impossibilia: Namque adhuc futura sunt, licet nondum sint, erunt tamen aliquando: Item quæ nunquam futura sunt, quia tamè sunt possibilia, esse possunt aliquando, nullam enim magis habent repugnantiam ad esse quàm futura: Sed quæ præterita sunt, ita amplius non sunt, ut deinceps esse non possint, hinc enim quod fuerunt aliquando, habent repugnantiam ut sint.

Itaque animo repete præterita, ea præferunt quæ tam acriter persecutus es, voluptates, risus, delicias, libertatem, convivia, spectacula, ludos, gaudia, congressiones, oblectamenta: hæc enim fuerunt, non sunt, nec erunt in æternum: Sola memoria superest, immò neque omnium. Dicamabo, quodnam sit illarum rerum discrimen, & somniorum? Etenim ut somniorum delectatio solam relinquit memoriam, ita res omnes huius vitæ. Oportet-ne igitur pro rebus sic vanis, sic caducis, sic fallacibus, amittere Cælum, Paradisum, Beatitudinem, ab alienari à Deo, eius amicitia nuncium remittere? Tan-

ti-ne res eæ sunt, ut earum causa exponas salutem, teque adigas ad cruciatus æternos: Audi quid super ea re tui similes nunc in inferis positi iudicent, ac dicant: Sap. 5. *Quid nobis profuit superbia, aut divitiarum iactantia, quid contulit nobis: Transferunt omnia illa tanquam umbra, &c. copiosè & ornatè.*

Eadem ratione repete animo quæ passus es, quæ olim ad eò intolerabilia tibi videbantur: Vide quàm rectè Apostolus, quidquid patimur, appellat *momentaneum hoc, & leve tribulationis nostræ.*

Cogita quæ præterita sunt, esse imaginem futurorum: Etenim & præterita fuerunt aliquando futura: ex futuris facta sunt præterita: Sed ex præsentibus, in præterita devenerunt. Sicut itaque præterita, iam non sunt, itaque expectas futura, uti ex futuris fieri præsentia, ita ex præsentibus fieri præterita. Quemadmodum igitur præteritæ deliciae & voluptates, honor præteritus, & bona hominum existimatio, & laudis præterita, iam non sunt; ita erit aliquando ut tua omnia præterierint. Quid verò tunc possidebis? Tu itaque utere tua propria experientia, & ne sinas te decipi rerum præsentium fucis, & falsa imagine. Item ex aliorum præterito, tum totum, præteritum aliquando futurum existima: Cogita quid superstiti illi quidem vidisti sepulchro conditi: Idem tibi aliquando contingeret.

II. Consideratio. Quæ præterierunt, ita jam non sunt, ut tamen fuerint aliquando, adeo ut impossibile sit, ea non fuisse, nec facta esse, si facta sunt. Scio S. Magnetem Martyrè authorem vetustissimum lib. 4. contra Theostenem docuisse, tantam esse in Deo potentiam, ut omnia possit, etiam quæ videntur impossibilia: Nihil est, inquit, quod non possit efficere Divina natura, ut idem esse possit Solem, & Nubem: Idè quæ præterierint non esse præterita, & facta, infecta: quomodo autem, &

tem, & quando neque explicari, neque comprehendi potest. Rectè dixit, comprehendi non posse: aliud enim non esset, nisi quod ait Sanct. Augustinus scribens contra Faustum Manichæum, quodd scilicet Deus efficeret, ut quæ vera sunt, jam essent falsa. Sed vide in hoc hominum cæcitatem, qui rerum delectationi tantum intendentes, earum præteritarum acerbitatem non cogitant, cui nunquam providere possunt, quoniam præterita in nostra potestate non sunt. Hoc significavit Bernardus, iam alias à nobis relatus l. 5. de consider. cap. 12. Quæ priora, transierunt, & non transierunt: transierunt à manu, sed non à mente: quod factum est, factum non esse non potest; proinde etsi facere in tempore fuit, sed fecisse, in sempiternum manet: non transibit cum tempore quod tempora transit: in æternum ergo necesse est cruciet, quod perperam te egisse in æternum memineris. Rem accipe in exemplis. Sollicitatur Puella de dispendio Virginitatis: Si tantum præsentem delectationem attendat, si tantum mercedem, si minas præsentis, facile consentiet: Exiguum est, ait improbus sollicitator, veniale est, & dignum cui ignoscatur. At ego quid ad hoc? omitto dicere gravitatem sceleris, atque dedecus: hoc tantum propono: Si fecerit, irreparabile fecerit: atque ut ait Augustinus lib. de Virg. cap. 27. Non habent quid faciant, ut Virgines sint, in quibus jam factum est ut Virgines non sint.

Item mulier coniugata sollicitatur ut thorum violet: Ah misera quid cogitas! quid moliris? Et ut innumera quæ sunt gravissima omittam, quibus vel mors ipsa est levior; quantum illud putas, quod si feceris, ita feceris, ut deinceps non sit in tua potestate non fecisse? Age deinceps quidquid volueris has deinceps castissima, sed hoc delectari non potest, quod aliquando crimine admiseris. Quod

Tom. II.

factum est, factum non esse non potest. Proinde etsi facere in tempore fuit, sed fecisse in æternum manet. Ac ne illud parum existimes, scito non minimam esse partem supplicij inferorum. Memineris hujus sententiæ Bernardi: Hic est vermis qui non moritur, memoria præteritorum. Semel injectus, vel potius innatus per peccatum, hæret firmiter nequaquã deinceps avellendus, &c. Horreo verum mordacem, & mortem vivacem.

Ne igitur præterita contempnas, eo respectu quia amplius non sunt, Etenim licet non sint præsentia, sunt tamen præterita: & sicut cum sunt, delectant; ita postquam fuerunt, cruciant. Esse quidem præterit, fuisse verò non præterit. Quodlibet agit, secundam suam durationem. Præsens fuit exigui temporis, unde per exiguo tempore placuit, & delectavit: præteriti autem nullus est finis. At torquet in præterito, quod cum finem non habeat, neque etiam torquendi finem habet. Necesse est ergo, ut in æternum maneat, quod te in æternum fecisse memineris. Hoc qui cogitaret nunquam peccaret.

III. Consideratio. Quoniã ergo quæ præterita sunt, transierunt à manu tuã, nec sunt amplius in tua potestate, sed talia sunt, qualia erunt in æternum; hic amabo totum tuum præteritum considera, qualis in eo fuisti: hæc enim vitæ tuæ pars perfecta est. Examina singula, & singulos vitæ tuæ annos, ac vide in quibus Deum offenderis, percurrendo cogitationes tuas, verba, opera, omissiones: ini numerum, si potes. Tum appende singulorum gravitatem & malitiam, & ad singula graviora geme, secundum illud. *recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ.* Vide quam vitæ partem innocentem habeas: quota pars ejus inutiliter fluxit, quota pars maculata est criminibus, quàm fœdata, vel deperdita, & amissa, quàm inanis, & vacua. Vnum diem æstima, & reliquorum fac

Hh

con-

conjecturam. Quotam partem Deo, quotas vanitati, sceleri, creaturis & voluptati dedisti? Perge deinceps in reliquos dies, & in totam atque integram vitam præteritam. Cùm verò totum constet ex partibus, scito hanc partem numerandam in integro vitæ tuæ: nam, ut ait Ambrosius, libr. 3. epistolarum 27. Vna hora totius vitæ portio est. Quid vero annos, quid integros dies memorem? Perpende vel singula ferè momenta, ac vide si sit aliquod innocens à culpa. Te igitur cogita quasi ulcus, unde perpetuo defluat sanies peccatorum; Et ex hac consideratione prorumpe in admirationem, cur te Deus tandiu passus sit, ac sustinuerit, nou modo inutilem, sed etiam indignissimum servum, & vilissimam creaturam, & affectu vehementi admirans, inquire hujus tantæ misericordiæ causas ex teipso, ex vita tua pristina, ex Iustitiâ divinâ: & eo major te teneat admiratio, quod te non tantum non rejecerit, sed quod etiam te ad suam amicitiam vocet atque invitet. Atque ut majorem præteritorum notitiam habeas, hîc compone gratias, quas habuisti, occasiones, & opportunitates benè agendi quas tibi dedit Deus; beneficia varia quibus te affecit: Quàm parum Deo respondisti? Quid si hîc finienda esset vita tua? Hoccine totum est quod facere decrevisti? Hiccine virtutum cumulus quem paras? Nihil aliud pro Deo facere statuis? Itane inglorius morieris? Ita-ne vita tua præterita sit, & tu tam parvo sis contentus? Cogita quod sit opus maximum vitæ tuæ, ac erubescere tam esse exiguum. Cogita numerum bonarum tuarum actionum, & tam paruum esse erubescere. Cogita quas huc usque virtutes acquisieris. Cogita quam satisfactionem exhibueris Deo pro tuis delictis. Cogita quam partem expleveris eorum quæ pro æternitate facere decrevisti. Quid moraris? quid expectas; Exigua superest vitæ tuæ pars, &

tantum superest faciendum: Ben-Syræ dictum fuit; Hora brevis, opus magnum.

IV. Consideratio præcedenti est affinis & eam perficite stque ejusmodi: Licet præterita non simul omnia fuerint præsentia; sed per partes, nunc illa, nunc alia, quoniam successivè diversis temporibus facta sunt, tamen in præteritione simul omnia sunt. Vide itaque quanta hinc existat rerum collectio. Certe si singula spectamus, fortasse plurima nobis exigua & minuta esse videbuntur: sed cum uno die quædam facta sint, alia altero, quædam tertio, & alia diebus sequentibus; in fine vitæ simul omnia erunt præterita: quæ quia propè infinita sunt, atque innumerabilia, non sine stupore ingenti, atque admiratione spectari possunt. Si purgamenta corporis servarentur, ac simul spectares, obstupesceres, atque exhorreres: Tua autem omnia in vitâ admixta conservantur univèrsa, & tibi aliquando in unum collecta proponentur. Ejus rei vestigium aliquod habes in Confessionibus generalibus, quanquam multa tuam diligentiam & memoriam prætereant. Hoc itaque tempore, revolve, atque animo repete quæ hæcenus à te gesta sunt. Quis tibi erit sensus, quis animus, quis stupor, quæ admiratio? Cogit in unum tuas omnes vanitates, omnia tua mendacia, turpes omnes tuas cogitationes, omnes lascivos aspectus, tuas omnes distractiones: quot inspirationes repuleris, quot occasiones præterieris, quot bona proposita in vanum abierint, atque infecta remanserint, & alia sexcenta, eadem ratione qua se se morienti tibi ostendent: Non dubito quin tibi illud Iobi eventurum sit, quod scribit cap. 15. *Terrebit eum tribulatio, & angustia vallabit eum. sicut Regem qui preparatur ad prælium: hæc enim omnia tele obijcient simul, & animum cingent uti solent copiarum militares Regem.*

V. Con-

V. Consideratio. Suspensa ob oculos tuos totius tuæ vitæ tabula, hæc Apostoli verba ad Roman. 6. perpende. *Quem ergo fructum habuisti tunc in illis, in quibus nunc erubescitis? Nam finis illorum mors est:* Certè ut ait Chrysofost. si sola memoria pudore afficit, quanto magis ipsa actio? Nos, quidem rerum præsentium titillatio, nos inconsiderantia abripit, nos timor, & hominum complacentia impedit; sed ubi illa omnia deferbuerint, quàm aliter de rebus iudicabimus. Vide qualis fuerit Amnón, ante, & post scelus 2. Reg. 13. amore in odium converto, ita ut majus esset odium quo oderat eam, amore quo ante dilexerat. Atque hic est finis eorum, omnium rerum quæ perperam fiunt. Vide quid primis nostris parentibus acciderit Genes. 3. Statim enim perpetrato peccato, subdit Scriptura: *Et aperti sunt oculi amborum: cumque cognovissent se esse nudos, consuerunt folia ficus, & fecerunt sibi perizoniata.* Tu quisquis es, qui nunc in parum honesta consuetudine versaris, & periculosa, nec satis capis, quantum tibi inde dedecoris accersatur, & quantum malorum jaciantur semina; Ne dubites venturum tempus, cum te ingens earum rerum pudor capiet: Cur non potius cum res adhuc sunt in integro non resilis? Erit enim cum ista præterierint. Tunc vexabit te illotum memoria; obstupesces tuam cæcitate, tuam insensibilitatem. Et tu, qui nunc in scelere gloriaris qui maximam partem laudum tuarum facis, vicisse puellæ constantiam, alienum thorum violasse; Erit illud tempus, cum tibi maximo esse probro animadvertes. in illis ad mortem usque erubescas, qui nunc es sine fronte. Ut futura colligas tibi propone præterita: *Quem ergo fructum habuisti tunc in illis in quibus nunc erubescitis?* Cogita cum tibi facere ista in confessione aperienda, quanto id feceris pudore, atque verecundia: Si puduit, cum salutem quaesivisti, quantus erit pudor cum Deus exprobrabit ad pœnam,

VI. Consideratio. Cogita te tuo præterito superstitem esse, ut si tui ipsius hæres esses; & ita te adhuc superesse postquam diu fuisti. Non ita se habet de plerisque, quorum tempus tam verè præteritum est ut omnino sit finitum, & quoad eos penitus perierit, ut in gurgite præteriti immersum. Cum enim tam multorum præterita sint absoluta, ab ultimâ Quadragesimâ, quot tibi cognitos & familiares, robustos, & sanos, divites ac nobiles mors abstulit? Quot sunt mariti vidui, quot viduæ mulieres, quot orbi parentes, quot orphani liberi, quot in illorum numero à morte non opinantes deprehensi? Quid est quod te huc usque Deus toleravit? ad Rom. 2. *Ignoras quoniam benignitas Dei ad pœnitentiam te adducit? An divitias bonitatis ejus, & patientia & longanimitatis contempsit?* Hujus vitæ prolongationis triplicem causam affert Apostolus; bonitatem Dei seu benignitatem, qua immeritis etiam benefacit; patientiam, seu tolerantiam, qua peccantes homines non statim punit, sed expectat ut resipiscant denique longanimitatem, qua multo tempore, & multa peccata peccatis addentes præstolatur; earum autem immensitatem divitias vocat, quia non tantum immeritis benè facit, sed etiam demerentibus; neque sustinet tantum parum peccantes, sed tam graviter, & tam sæpe peccantes; neque tantum diu expectat, sed aliquando totam vitam; Sed hæc omnia ille contemnit qui nec bonitate tangitur, nec movetur patientia tanta, nec tam proluxa longanimitate vincitur: unde subdit, *Ignoras quod benignitas Dei ad pœnitentiam te adducit?* ostendens hujus contemptus causam esse ignorantiam, quod nimirum benignitas Dei in hoc tendat, non ut homo vitæ prorogatione utatur ad nova veteribus peccatis adiungenda, sed ut per pœnitentiam resipiscat: quod nisi fiat, vide quid sequatur, *Secundum autem duritiam tuam, & impœnitens cor, thesaurizas tibi iram*

iram in die ira, & revelationis iusti iudicij Dei: tanto enim severior est pœna & vindicta acerbior, quanto peccator diutius est expectatus ad pœnitentiam, nec respicit. Vocat duritiam, quia non emollitur Dei benignitate. Vocat cor impœnitens, quia ex cordis duritia oritur impœnitentia. At peccator durus & impœnitens cor accumulatur; & ita pro divitiis benignitatis, iræ & vindictæ divitias coacervat. Itaque, ut ait Sanctus Gregorius homil. 13. in Ezech. De benignitate Dei iram sibi in die iræ reprobis thesaurizat, quia dum ad pœnitendum tempus accipitur, & ad peccandum exhibetur, ipsum remedium gratiæ vertitur in augmentum culpæ. Vide itaque quantum debeas Divinæ misericordiæ, quæ huc usque te expectavit. Quid scis, cum esses cædendus ut arbor infructuosa, an aliquis tibi istum annum non impetravit à Patre-familias, secundum illud Lucæ 13. ubi Dominus conqueritur se in ficulnea quam in vinea sua plantaverat, fructum non invenisse: *Ecce anni tres sunt, ex quo venio, quærens fructum in ficulnea hac, & non invenio: succide ergo illam, ut quid etiam terram occupat? At ille respondens, dedit illi, Domine, dimitte illam, & hoc anno, &c.* Et vide finem huius prolationis: & quem alium nisi ut fructum afferas, & eum quidem pœnitentiæ. Vide quid circa te interim agat Deus. Cum magna cura te excolit. Denique vide quid deinceps expectare debeas: nempe ut excidaris. Quid scis an illud tempus quod tibi concessum est, jam sit fini suo propinquum? Quid scis an non iam securis ad radicem posita sit? Sanè si semel hoc factum fuerit planè de te actum erit, nihilque aliud superest excisæ ficui præter ignem, quem Ioannes vocat inextinguibilem, tum quia non potest vitari, tum quia æternus est.

Quæ cum ita sint, Auditores, nostrum est serid cogitare, quem fructum à nobis deposcat Deus, & quo tempore. Fructus quem deposcit est secundum uniuscuiusque virtutem & naturam. Enimverò à ficu quærit ficus: à vite uvas, ab aliis arboribus suos naturales fructus. Itaque à te deposcit quod potes, quod vales, secundum dona tibi concessa & naturæ, & gratiæ. Quærit autem omni tempore. Vide enim quod ait Pater-familias; se singulis annis venire quærentem fructum, cum scilicet arbor possit singulis annis ferre. Immo legimus Christum venisse ut quæretet ficus alieno tempore, & cum non invenisset, arbori sic maledixit, ut in instanti aruerit. Marci 11. *Iam non amplius in æternum ex te fructum quisquam manducet. Qui corticem literæ aspiciet, mirabitur cur Christus ficui maledixerit, quod in ea fructum non invenisset, cum re ipsa dicat Evangelista, Non enim erat tempus ficorum: Sed id fecit ad significationem: ostendere quippe voluit, se omni tempore à nobis exigere fructum posse, quo non invento potest quolibet tempore arborem excidere: Et cum mane transissent viderunt ficum aridam factam à radicibus. Et recordatus Petrus dixit ei: Rabbi, ecce ficus cui maledixisti, aruit. Quam id de multis dicere possumus, quos cum Deus diu sustinisset, nec fructum fecissent, illos aut excidit, aut maledixit. Nunquam ex et fructus nascatur in sempiternum. Qualis sententia, qualis maledictio! Ab ea nos liberet Christus. Paxit per suam gratiam, ut ipso frui in gloria mereamur.*
Amen.

* *
*

FERIA TERTIA

HEBDOMADÆ SANCTÆ

CONCIO SECUNDA.

QVÆ EST CONTINVTIO PRÆCEDENTIS.

Præsens & futurum vitæ tempus considerandum;
& quomodo.*Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine Anima mea. Isa. 38.*

OMnium temporis partiū nulla est quæ cum olim fuerit nostra, minus sit nunc in nostrâ potestate quàm præteritum, nō modò quia non est amplius, neque unquam erit, verum etiam quoniam id amisimus, cū non amittatur nisi prætereundo. Illud quippe ipsum est transire, quod perire, ait Sanctus Prosper: neque enim ad hoc accedit ut maneat, sed in hoc transit ut pereat. Contrà verò, tempus præsens nostrum est, cum in manibus nostris sit; & futurum pariter nostrum erit, siquidem id expectamus; & die unâ ad ventante, vel præsentem, nostrum evadet. Unde quandoquidem cum Rege Ezechiâ habemus considerandos coram Deo nostros annos in amaritudine cordis nostri, possumus longè æquius attendere in nostris annis partem quæ eos facit nostros, quàm eam quæ impedit quo minus nostri præteriti existant. Præsens nimirum præterito succedit, ex præterito enim ad præsens venimus, & ex consideratione præteriti, nexus continensque se-

ries rerum nos adigit ad ineundam præsentis considerationem: Ecce rationem & modum.

I. Consideratio. Præsens, inter omnes temporis partes fugacissimum est, & maximè exiguum. Illud vocat Philosophus nunc fluens; Boëtius lib. de Trinit. currens tempus: Quantum illud est, ut cū de ipso præsentem tempore loquimur, iam ipsum effluxerit in præteritum: Immodò vix de præsentem cum adhuc præsens est loquimur, quia ipsum jam præteritum. Porro dixi omnium esse minimum, quia quod pluribus vicibus præsens fuit, simul est præteritum, nam licet non æq; primo totum sit præteritum, tandem tamen simul est omne præteritum. Ad hæc tam futurum quam præteritum partibus dividuntur; præsens autem ipso Nunc continetur: nihil autem in tempore aut duratione minus esse potest instanti; & demum id tantum sumus, quod Nunc sumus; unde apparet quanti nos æstimare debeamus, cum totum esse nostrum uno Nunc continetur.

H h 3

II. Con-

II. Consideratio. Hoc tamen tantum est in nostra potestate: Nam futurum, nostrum non est, cum nondum sit; præteritum esse desit nostrum, quia perit, & amplius non erit: Nos itaque solius præsentis domini sumus. Vide igitur quomodo illo utaris: quod ut rectè facias.

Perpende illud esse talentum, quod à Deo nobis datur ad negotiandum, secundum illud, Lucæ 19. *Negotiamini dum venio.* Quandiu in manibus est, lucrari licet: Veniet illud tempus cum auferetur à nobis, & ut juravit Angelus in Apocalypsi, *Quia non erit tempus amplius.* Hoc est quod dixit Apostolus, versiculum Davidis exponens, 3. ad Hebr. *Hodie si vocem eius audieris:* &c. ait enim, *Adhortamini vosmetipsos, per singulos dies, donec hodie cognominatur, ut non obduretur quis ex vobis fallacia peccati.* Quæ maior fallacia peccati, quam tempus præsens negligere, quod tibi certum est, & rem quæ tanti tua refert, in incertum tempus reiicere. Sed vide talenti huius pretium: Et enim nihil tempore melius Deus nobis in rebus humanis dedit, non terras, non maria, non opes. Hinc autem agnosce, quòd quia illo caruerunt Angeli peccatores, facti sunt dæmones. Quàm item multi homines damnantur, quoniam illis tempus non datur. Vide itaque quantum debeas Deo, qui tibi illud hodie prorogavit: Nam quandiu durat, tandiu est tempus salutis: *In tempore enim accepto exaudiui te, & in die salutis adiuui te.* Vide iterum eius pretium: non minus est quàm æternitas, nam & finitur æternitate, & æternitate compensatur, quam sibi similem facit aut facit aut beatitudine aut infelicitate. Quid igitur tam inutiliter tempus teris in nugis, in confabulationibus, in vanitatibus? Memineris in præsentem tempore esse omnia: itaque te dum illud perdis, rerum omnium facere jacturam. Hoc est illud momentum unde pendet æternitas. Certè semen est æterni-

tatis: nam quæle fuerit tuum tempus, talis tibi erit æternitas. Vide ergò quam facias tementem: eadem enim erit messis: *Nam: quæ seminaverit homo, hæc & metet.* Quoniam qui seminavit in carne sua, de carne, & metet corruptionem: qui autem seminavit in spiritu, de spiritu metet vitam æternam. Bonum autem facientes non deficiamus: tempore enim suo, metemus non deficientes. Ergo dum tempus habemus, operemur bonum. Vide num benè concludat Apostolus.

III. Consideratio. Quidquid aliàs fueris, hoc maximè es, quod nunc es, itaque cognosce præsentem animæ tuæ statum, nam Deus secundum illum te judicat. Porro ille status duplex esse potest, unus est circa necessaria, alter est circa perfectionem. Necessaria voco ea sine quibus sperari non potest salus, & quæ omnibus curæ esse debent, iis etiam qui perfectionis studio tenentur: Id enim nonnullis contingit ut quæ perfectionis esse videntur, ea sequantur; quæ verò necessaria sunt ad salutem ea negligant: qua in re Christus damnat Phariseos hypocrisis, quibus ait, illud oportuisse facere, & aliud non omittere. Ad perfectionis autem statum pertinet studium augendi merita, & in virtute proficiendi, circa necessaria hæc considera.

I. An sit in te aliqua culpa mortalis: Aut præterita, cui nunquam providisti, seu certa sit, seu dubia, de qua nunquam interrogare te voluisti; in particulari, num in juventute & adolescentia aliquid admiseris, quod nunquam benè fuerit discussum, nec planè examinatum: Aut præsens, sive ea manifesta in continuatione status periculosi, sive occulta, verbi gratia in vindicta, in odio, in turpitudine, in omissa satisfactione, in boni alieni retentione, & similibus quæ ferè mortalia sunt.

II. An sis in aliquo habituali peccato mortali, quod nunquam fuit retractatum, seu in affectu, aut in dispositione, & præparatione ad

ne ad mortale aliquod actuale; ut solent esse Nobiles respectu duellorum; multi respectu negotiorum; item pecuniæ credendæ per usuram; item Beneficio: um Ecclesiasticorum iniuste habitorum aut retentorum.

III. An sis in certo aut probabili periculo eiusmodi peccati; num affixus sis creaturæ cuiuspiam, cuius aut amor aut amicitia, aut nexus, aut dependentia tibi exitiosa sit; punquid aliqua servitute tenearis, quæ faciat, ut non possis denegare alicui, quod arbitraris te salva conscientia ipsi concedere non posse.

IV. Num sis in aliquo fortunæ statu quem mutari oporteat, aut in rei alicuius periculo se usu.

V. An eveniat tibi sicut plerisque, ut quod veniale tantum est ad tempus aliquod, consecutione evadat mortale: Vnde fiat ut in malo statu sit, quàm minus cogitas, quod quidem multis modis contingere potest, & quod advertunt pauci.

VI. In omissionibus; an non aliqua graves existunt. In quo attende rationem conditionis tuæ, & tui status obligationem, quæ offensam mortalem infert, utpote quæ maximi sit momenti: ut in Religiosis quoad vota, regulas & studium perfectionis.

VII. Circa usum ut ab usum Sacramento: rum: nam heu quàm multi ipsis remediis pereunt!

VIII. Nihil ne est quod conscientia tibi suggerat non esse faciendum, secundum illud Christi Domini esto consensiens adversario tuo cum dum es in via cum illò. Nam quod non fit ex fide peccatum est. Sed attende, nunquid imponis tibi & conscientia tuæ, ut obedias passioni tuæ.

IX. Circa obligationes omnis generis: ut circa restitutionem famæ vel bonorum.

X. Et cum aliquid tale inveneris, sic con-

clude: Quid cunctor ad id prospicere, ac meam salutem in tuto ponere? Nonne expertus sum plus satis expectationem mihi inutilem esse? Et si aliquando, cur non modò? Modò, modò aiebat Augustinus, expecta, reexpecta, &c. & illud modò non habeat modum. Certè nihil sit nisi in præsentia. Iohan. 12. *Ambulate dum lucem habetis, ut non vos tenebra comprehendant.* Immo ipse Christus sic de se loquitur: quanto magis idè dicere debes. Ioan. 9. *Me oportet operari opera eius, qui misit me, donec dies est: venit nox quando nemo potest operari.* Si modo potes fortasse deinceps non poteris: & si poteris fortè non voles. Quid scis an tempus sis habiturus; & si habeas, quid scis an gratiam sis habiturus eiusmodi qua utiliter utaris ad salutem.

Iam circa statum perfectionis, & augmentum:

Considera qualis sis. & præsentem animæ tuæ justitiam compone cum præterita: an non aliquando melior fueris quam nunc sis, & unde id factum sit; ut cum agnoveris, remedium adhibeas: Quàm multi enim dicere possunt quod Iob. *Quis mihi dedit sim iuxta menses pristinos, &c.* Vide an sit aliquis in te amor perfectionis; an studeas augere merita & in virtute proficere; qualis sis in emendatione, qualis in virtutum profectu, quæ duo, studium perfectionis complectitur; demum an cupias melior esse, an non? Nam quod aliqui dicunt se necessariis ad salutem esse contentos, valde absurdum est. In primis, quia cum rebus omnibus nemo contentus sit mere necessario, cum respectu tantum salutis, sensus ille in nobis existit? Deinde, nullus est qui non aliquid amplius optet in cæteris, nemo qui non ambiat augere divitias, amicos, scientiã, gratiã: cur tantum in bonis spiritualibus moderata est ambitio? Deniq;, sic ferè contingit inter homines, ut minus semper fiat in actione,

actione, quàm quod volitum est in intentione; unde qui parva affectat ad nihil pervenit, & qui necessariis est contentus, vix unquam implet. Sed qualiscunque sis circa virtutem, te ipsum agnosce, & mirare post tot gratias, post tot vocaciones, tot adiumenta salutis, tot Sacramenta, tantum exhausti Sanguinis Christi te tam parum profecisse. Quando incipies, quando pugnabis, quando cures? Tam multi coronati sunt, tam multi triumpharunt; tu solus inglorius sine palmâ, sine victoria, 2. ad Timoth. 2. *Labora sicut bonus miles Christi Iesu &c.* Nam qui certat in agone, non coronatur nisi legitimè certaverit.

IV. Consideratio. Tempus præsens melius est quocunque futuro, quod semper erit deterius: unde incredibilis multorum error qui præsens negligunt certum, & quod habent in potestate; & se ad futurum quod est incertum, dubium, & cuius non habent potestatem, referunt.

Nota I. Ista differre inter se *και οὐκ ἐστιν ἡ ἀφορμή*, oportunitatem & tempus: nam tempus significat quamcunque durationem; sed oportunitas certum tempus, quo elapso, res aut nullo modo, aut sine magno detrimento fiunt: & de hac oportunitate loquitur Sapiens, cum dicit. *Omnia tempus habent*, unde subditur, *& suis spatii universa transeunt sub cælo*, pro quo Septuaginta Interpretes sic vertunt, & oportunitas omni rei: nam ut pergit *Tempus nascendi, & tempus moriendi; tempus plantandi, & tempus evellendi, &c.*

Nota II. Quemadmodum datur tempus & occasio rerum omnium, ita datur tempus, & occasio salutis, qua occasione præterita, vel solus omninò impossibilis, vel admodum difficilis redditur, ita ut de facto nunquam obtineatur. Hoc toties monet Scriptura in utroque testamento: ad Rom. 13. *Et hoc scientes tempus: quia hora est jam nos de somno surgere: &*

ad Galat. 6. *Deum tempus habemus, operemur bonum, ad omnes: Item, Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis: Item, In tempore opportuno: & Olee cap. 10. Tempus autem requirendi Dominum: Pono illam oportunitatem dico esse tempus præsens quodcunque, quod significari à Davide, interprete S. Paulo ad Hebr. 3, pervocem *Hodie* jam pluries diximus, quam voce, seu quo in tempore, Paulus fundamentum ponit, ut in eo quod solum statuit esse tempus agendi.*

V. Consideratio est de temporis irreparabilitate, ratione cuius dicit dies nostros suam habere malitiam, eoque Apostolus dicit esse malos. Etenim cum omne tempus suum onus habeat, & omne tempus suam mercedem, omne suam obligationem, omne suam oportunitatem, omne suam occupationem, omne suam occasionem, illud quoque omne irreparabile esse patet. Et ideo, dum per pœnitentiam reparas præterita, semper aliquid de vita deperit, eisque pars quædam suo labore vacua videretur, cum eo tempore quo deberes acquirere, cogaris reparare. Unde rectè Seneca lib. de Brev. vitæ cap. 8, Temporis nullum pretium est: & illud rectè Sapientes appellarunt sumptuosum impendium; mirum re omnium pretiosissima ita ludi! Propterea sic utiliter nos exhortatur Apostolus ad Ephes. 5. *Videte itaque fratres, quomodo cautè ambuletis, non quasi insipientes, sed ut sapientes: redimentes tempus quoniam dies mali sunt: &c.* Quæ commonitio quàm necessaria fuerit in se quisque experitur.

De præterito, ac de præsentis dicere potuimus quoniam utrumque nobis certum est, ac determinatum: sed de futuro quis loqui poterit, nisi Deus, secundum illud Isaia 45. *Ventura interrogate me: Quædam tamen pro nostro captu circa illud spectare possumus, eoque magis quod hæc verba Ezechia Regis; Revogabo tibi omnes annos meos in amaritudine anima mea*

me; nonnulli interpretentur de annis futuris, nempe de annis quindecim quos Deus illi addidit: quasi diceret, perpetuo habebō in animo meo reliquam vitæ meæ partem, quam in cinere, & pœnitentia transigam: nec me dabo gaudio & lætitiæ, cum sciam post hoc tempus mihi moriendum esse.

I. Itaque circa futurum Consideratio est: Nihil esse magis incertum quam futurum tempus. Et in eo quidem multiplex incertitudo. In primis an erit aliquod futurum. Nemo enim illud sibi certò polliceri potest. Quare sæpe me terret illud Christi Domini monitum; *Vigilate quia nescitis diem neque horam: Item, Quæ horâ non putatis filius hominis veniet. Quod autem vobis dico, omnibus dico, vigilate.* In quo illud adverto, omnes ferè deprehendi ex illa spe improba futuri: qua de causa sic ait Paschalius Abbas Corbeiensis: Animæ languenti ultima dies fur est, & latro. Porro illa quo distinguit Christus diem, & horam, quia licet dies nobis non esset ignota, sæpe hora incerta est. Deinde nobis incertum est quantum nobis super sit: itaque futurum ex præterito non est metiendum; nisi ut scias, quo plus vixisti, eò minus tibi superesse: & cum in ea parte quæ superest, tua vetera sint corrigenda, & eternitas tua disponenda, satis intelligis tibi nullam futuri temporis partem esse deperdendam. Denique incertum est, quale sit futurum, neque enim omnia tempora similia sunt: Quid scis an tibi parentur magna, graves tentationes, durissimæ afflictiones? Certè Iobus parum attentus presentium prosperitati, semper metuebat futura: Vnde ait cap. 3. *Quia timor quem timebam, evenit mihi, & quod verebar accidit.* E contrario verò nihil certius est eternitate, 1. Aliquam esse futuram; 2. Nullo sine terminandam, nam ut ait S. Augustinus in Psal. 145. eternitas in verbo, quatuor syllabis constat; in se, sine fine est; 3. Quoad qualitatem, aut summè miseram esse, aut sum-

mè felicem, quæ cogitatio me admodum tenere debet suspensum.

II. Consideratio: futurum tibi maximè cordi esse debere, quoniam quod tua maximè refert, superest futurum, nempe mors, & iudicium: quæ quoniam quando futura sunt, incertum est, scito nullam tibi partem temporis futuri negligendam esse. Nam ut dixit Augustinus: Ideo latet ultimus dies, ut timeantur omnes dies: Vide qua cura angetetur B. Iob. cap. 14. *Cunctis diebus nunc milito, expecto donec veniat immutatio mea.*

III. Consideratio: Cùm multa tibi data sint præcepta quæ nunquam observasti, certè illa observanda sunt in futuro tempore, uti de Deo diligendo, de Contritione, de Pœnitentia, de restitutione famæ, & honorum, de reconciliatione cum inimicis; & alia id genus quæ si semper differantur, non erit amplius tempus ea observandi. Itaque valde verendum, ne ex dilatione continua fiat omisio voluntaria, & cum culpa, quidquid nobiscum ipsi dissimulemus. Accedit eo, quod cum tempus quod mihi adhuc datur, post peccatum, & Deum offensum, mihi detur ad faciendam pœnitentiã, secundum illud Apostoli. *An ignoras quod Benignitas Dei ad pœnitentiã te adducit,* hoc unum mane mihi sit cogitandum; & eodem sensu vivendum quo vixit Ezechias, reliquis diebus vitæ suæ, scilicet, *in amaritudine;* semper habendo præ oculis mortem meam. præsertim cum nesciam quantum mihi super sit vitæ, dicendo cum David; *Notum fac mihi Domine finem meum & numerum dierum meorum, ut sciam quid desit mihi;* & cum Iob, *dimitte ut plangam dolorem meum.*

IV. Consideratio, Vt quoniam circa futura versatur providentia, tu eam adhibeas, & secundum ipsam, vitam tuam disponas, ut statuas, quæ tibi deinceps agenda sunt: i. circa cultum Dei, usum Sacramentorum, quan-

ces, religionem, & circa virtutes cujuscunque ordinis, naturales & morales, aut supernaturales: 2. circa opiniones tuas, & negotia, officia, usum temporis: 3. circa familiæ tuæ regimen, & corporis tui curam; circa victum, vestitum, somnum, ornatum, impensas, eleemosynas, & similia: 4. circa ludum, & recreationem, delicias, jocos, voluptates. &c.

V. Consideratio. Memento te in futurum expectare æternitatem, quam brevi inchoabis, & in quam semel ingressus nullam deinceps patieris mutationem. Exemplum habes in iis qui te præcesserunt, qui omnes in eo statu sunt, in quo erunt per æternitatem, ita ut nullam deinceps sperare possint mutationem. Vide an ad prudentiam Christianam pertineat rem tanti momenti non curare; præsertim cum in uniuscujusque manu sit ipsa æternitas, antequam sit. Si enim semel fuerit inchoata, cum ex sua natura sit immutabilis, nullum remedium sperari potest, nulla mutatio.

Finio cum Apostolo inculcando iterum hæc ejus verba ad Ephes. 5. *Videte itaque fratres quomodo cautè ambuletis, non quasi insipientes: sed ut sapientes, redimentes tempus, quoniam dies mali sunt: propterea nolite fieri imprudentes, sed intelligentes, quæ sit voluntas Dei.* Vide quoties iteret nobis opus esse prudentiâ, & sapientiâ & intelligentiâ, & vitandam nobis esse imprudentiam: ut ostendat circa illud occupari debere

omnem nostram curam. Etenim intolerabile est homines tam cautè in rebus temporalibus agere, & in hujus vitæ negotiis adeò prudenter se gerere, & in rebus alterius adeò imprudenter ac temerè: cum damna hujus vitæ, & exigua sint, & reparabilia; damna verò alterius & maxima sint, & ubi semel obtigerunt, immedicabilia ac sine remedio. Itaque super omnia crebrò habe in mente æternitatem; imitare Davidem Psalmo 76. *Cogitavi dies antiquos, & annos in mente habui; Et meditatus sum nocte cum corde meo: & excitabar, & scopobam spiritum meum, &c. Et dixi nunc capi: Hæc mutatio dextera Excelsi: Idem sentias, mi Auditor, & si hæcenus nihil solidi fecisti pro salute animæ tuæ; saltem nunc incipe; & scias hoc opus esse mutationem dextera Excelsi, qui solus efficere potest, & quidem dextera sua: duas si quidem manus habet Deus: ad unam pertinent prædestinati; ad alteram reprobi: roga igitur ut te adiuver & te immutet dextera sua, hoc est eâ manu quæ regit Prædestinatos Sap. 8. *Ideo accipient regnum decoris, & diadema speciei de manu Domini, quoniam dextera sua reget eos, & brachio sancto defendet illos.* Hoc fac & vives, securus in hac vita, & beatus in altera. Amen.*

* * *

FERIA QVARTA.

HEBDOMADÆ SANCTÆ.

CONCIO.

Voluntas humana ad Divinam conformanda.

Pater mi, si non potest hic calix transire, nisi bibam illum, fiat voluntas tua. Matth. 26.

CVM in Passione Christi Domini spectari possint non tantum quæ pronobis passus est, sed etiam quæ nobis virtutum documenta dedit, secundum illud Petri 1. Epistola cap. 2. *Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum ut sequamini vestigia eius*: nobis non sufficit ut Christo patienti compatiatur, sed etiam debemus eius virtutes eximias attendere, cum de iis simus quibus dicitur, *Inspice & fac secundum exemplar quod tibi in monte monstratum est*. Porro omnium virtutum eximia nobis reliquit exempla; humilitatis mansuetudinis, modestiæ, patientiæ, obedientiæ, charitatis, & aliarum; sed in ipso aditu Passionis, præcipua nobis præbuit exempla submissionis suæ voluntatis, Paternæ voluntati: præsertim in illa triplici oratione qua semper eundem sermonem iterans, se ad eam Patris volunta-

tem totum conformavit. De qua re nobis hodie sermo est, si prius opem à Virgine petierimus. AVE MARIA.

SI hominum perfectionem ac sanctitatem Seorum sermone metitemur, magnam occasionem haberemus existimandi vulgarem esse inter homines perfectionem; cum nihil magis inter homines jactetur quam conformatio ad Dei voluntatem. Quam enim vulgò dicitur, illud vel illud, fiat secundum Dei voluntatem: ac nullus est Christianorum, qui non oret quotidie, *Fiat voluntas tua*. Dicere tamen ausim vix aliquos esse qui intelligant, quid in illis verbis comprehendatur. Certè tantum est, ut si vel solum illud fieret uti oportet, unicum planè sufficeret, atque omnem aliam exercitationem ac perfectionem superaret: & illud ipsum est, quod hodie vobis explicandum suscepi.